

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД С ОДЈЕЉЕЊСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ**

РАЗРЕД: **ДРУГИ**

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **1**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **36**

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

да одјељењска заједница функционише као ученички колектив који има властиту организацију, али уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина, тј. разредник.

Општи циљеви:

- Максималан допринос социјализацији сваког ученика, односно развој социјалних компетенција ученика;
- Допринос развоју когнитивних, емоционалних и радно-акционих компетенција;
- Допринос развоју комплетне личности сваког ученика, његових способности, одговорности и слободе, моралној аутономији, стваралаштву и систематичности у раду;
- Спознаја ученика о себи, друштву и природи, те потреби њиховог очувања;
- Упознавање ученика са облицима насиља и како адекватно реаговати на насилно понашање, те препознавање и прихватање различитости.

Посебни циљеви и задаци програма:

- Упознати индивидуални развој сваког ученика и континуирано пратити ток развоја (физички, социјални, емоционални, интелектуални, морални и естетски развој ученика);
- Развијати и користити групну динамику и интеракцију у сврху формирања социјално зреле, слободне и одговорне личности ученика водећи рачуна о узрасту ученика;
- Упознати ученике са дужностима, задацима, обавезама и одговорностима као и правилима васпитно-образовног рада и живота у школи;
- Упознати ученике са прихватљивим и неприхватљивим облицима понашања код себе и других, те разликовање емоција које их прате;
- Оспособити ученике за прихватање различитости и ненасилне облике комуникације;
- Упознати ученике са концептима *Основа демократије*;
- Развијати осјећај патриотизма;
- Развијати еколошку свијест код ученика, те потребу за очувањем личног здравља и околине;
- Учествовати у реализацији културно-забавних, спортских и других активности у школи и друштвеној средини.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема	Оквирни број часова
1. Организација одјељењског колектива	4
2. Култура живљења	10
3. Основи демократије	8
4. Превенција насиља	5
5. Дјечија права	1
6. Учење	1
7. Заштита здравља и човјекове средине	3
8. Заштита од мина и других убојитих средстава	1
9. Процјена резултата рада и смотра стваралаштва	1
10. Теме по избору	2

Исходи учења	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Организација одјељењског колектива (4)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> наведе персонална својства ученика, имена, надимке, адресу становања, жеље и очекивања; правилно се представи при првом контакту; прати представљање другова из одјељења; наброји разредна правила . 	<ul style="list-style-type: none"> Успостављање везе (први контакт) ; Боље упознајмо своје другове: Имена и надимци; Гдје ко станује; Правила за наш разред 	<ul style="list-style-type: none"> Ликовна култура: Представљање цртежом; Српски језик: Радионица <i>Моје име</i>; кориштење <i>Бонтона</i>; Природа и друштво: на часовима везаним за садржаје о школи и породици
Тема 2: Култура живљења (10)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> користи кључ код закључавања и откључавања куће/стана; опише своје понашање и понашање других на путу до школе и назад; покаже облике правилног и неправилног понашања на путу до школе и назад; 	<ul style="list-style-type: none"> Задужења и обавезе код куће и у школи; Кориштење кључа; Пут од куће до школе (понашање ученика); Комуникација: Поштујмо разлике; Елементи лијепог понашања; 	<ul style="list-style-type: none"> Природа и друштво: садржаји везани за саобраћај, породицу и школу; Српски језик:

<ul style="list-style-type: none"> • идентификује, објасни и примјењује облике лијепог понашања при комуникацији са људима из своје околине; • опише разлику између разговора у школи, породици и на улици; • зна основне информације о светосављу као традицији српског народа и традицијама других народа у РС; • изради честитку жени коју највише воли (мајка, бака, учитељица,...); • изради ликовни рад поводом обиљежавања значајних датума за породицу, школу и/или локалну заједницу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Култура говора; • Наслијеђе: • Светосавско славље и традиција; • Традиција других народа у РС; • Живот у друштвеној средини; • Свечаности из живота породице, школе, локалне заједнице; • Обиљежавање значајних датума. 	<p>садржаји везани за културу изражавања, за обиљежавање Светог Саве;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: радови на теме из ВРОЗ-а
---	---	---

Тема 3: Основи демократије (8)

<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише појам „одговорност“; • идентификује/наведе примјере одговорности; • разликује награде и казне за испуњавање и/или неиспуњавање одговорности; • уочи везу између моћи и ауторитета; • идентификује ситуације у којима људи користе ауторитет или само моћ; • одреди приватност посматрања, информације и понашања; • опише неке од предмета приватности; • наброји три врсте правде; • разликује правду од неправде. 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност • Шта је одговорност? • Ауторитет • Шта је ауторитет? • Приватност • Шта је приватност? • Правда • Шта је правда? 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик: читање текстова, култура изражавања; • Природа и друштво: садржаји из породице и школе; • Ликовна култура: израда ликовних радова
--	--	---

Тема 4: Превенција насиља (5)

<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује прихватљиво и неприхватљиво понашање у породици, школи и на дјечијем игралишту; • објасни разлику између добре и лоше тајне; • препозна властите емоције у 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознавање насилних облика понашања, • Прихватљива и неприхватљива понашања, • Добра и лоша тајна, • Испуњавање емоција на ненасилан начин, • Различитости као повод за 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: Радови на тему: Превенције насиља
---	---	--

<p>некој ситуацији;</p> <ul style="list-style-type: none"> • испољи емоције на ненасиљан начин; • опише да су сви подједнако вриједни, без обзира на различитости; • препозна и прихвати другачију особу, те је укључи у свој друштвени свијет. 	<p>насиље,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прихватљиво и неприхватљиво понашање према припадницима других група. 	
<p>Тема 5: Дјечија права (1)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • наброји пет дјечијих права кроз цртеж 	<ul style="list-style-type: none"> • Дјечија права; • Учимо о нашим правима 	<ul style="list-style-type: none"> • Природа и друштво: • Српски језик • Ликовна култура: радови на тему дјечијих права
<p>Тема 6: Учење (1)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • направи план дневних активности у којима ће обавезе према учењу и школи наћи своје мјесто 	<ul style="list-style-type: none"> • Радне навике; • Распоред дневних активности 	<ul style="list-style-type: none"> • Природа и друштво: Садржаји из теме: Моја школа; Обавезе ученика
<p>Тема 7: Заштита здравља и човјекове средине (3)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опише употребу прибора за личну хигијену; • демонстрира употребу прибора за јело; • уредно одржава школски прибор; • наброји намирнице које чине здраву и разноврсну исхрану; • наведе загађиваче животне средине. 	<ul style="list-style-type: none"> • Лична хигијена; • Исхрана ученика 	<ul style="list-style-type: none"> • Природа и друштво: Садржаји из теме: Изглед мјеста и околине и рад људи у мјесту; Пригодне теме; Биљке моје околине; Упознавање породице • Српски језик: радови на тему: здравља и екологије • Ликовна култура: радови на тему: здравља и екологије
<p>Тема 8: Заштита од мина и других убојитих средстава (1)</p>		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна шта су мине на слици, 	<ul style="list-style-type: none"> • Шта су мине и минско-експлозивна средства; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: цртање

<ul style="list-style-type: none"> • наброји нека од минско-експлозивних средстава; • наведе опасности које пријете од мина; • наведе начине заштите од мина и минско-експлозивних средстава 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни подаци, опасности (ознаке), заштита. 	<p>и сликање</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физичко васпитање: скакање и прескакање; ходање и трчање • Математика: текстуални задаци
Тема 9: Процјена резултата рада и смотра стваралаштва (1)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изврши избор властитих радова за презентацију; • учествује у процјени радова 	<ul style="list-style-type: none"> • Јавна презентација ученичких радова; • Процјена својих и радова других ученика 	<ul style="list-style-type: none"> • Садржаји свих наставних предмета за које се ученик одлучи приликом избора за јавну презентацију
Тема 10: Теме по избору (2)		
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • именује догађај; • опише важност догађаја који се обиљежава. 	<ul style="list-style-type: none"> • Садржаји по избору наставника, а везани за актуелне догађаје у школи и локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик: Култура изражавања • Ликовна култура: ликовни радови

ДИДАКТИЧКО- МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

- Програм васпитно-образовног рада у одјелењској заједници обухвата више наставних области или тема. Наставне теме су релативно аутономне.
- Реализација програмских садржаја васпитно-образовног рада у одјелењској заједници подразумијева флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на модалитете рада, тако и на динамику извођења.
- Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење исхода учења, могуће је и примјеном садржаја по избору одјелењског старјешине или ученика.
- Сваки разредник је задужен да креира годишњи програм рада за своје одјелење, уз обавезне консултације и учествовање ученика. Степен учешћа ученика у креирању програма зависиће од узраста ученика.
- Предложени фонд сати за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне теме или садржаје. У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјелењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине: демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјелењски старјешина, у договору са ученицима (колико је то могуће), има потпуну слободу да наставну тему реализује као цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне теме.

- Разредник осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа.
- Примјеном савремених метода рада на часовима одјељењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а (Васпитни рад с одјељењском заједницом) биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења.
- За реализацију садржаја ВРОЗ-а, односно појединих тема, понуђени су сљедећи приручници:
  1. Бонтон
  2. Како учити
  3. Основе демократије – први кораци, приручник за наставнике и сликовнице за ученике
  4. Упозоравање на mine и друга убојита средства, Приручник за наставнике основних и средњих школа, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2006.године
  5. Дидактички комплет о превенцији насиља кроз образовни систем Босне и Херцеговине, Приручник за наставнике о превенцији насиља које укључује дјецу;
- Одјељењски старјешина може и треба да користи и сву осталу литературу која му је позната и доступна.